

„Z Misiem Uszatkiem w świecie kultury i sztuki”

Sztuka, odgrywa ważną rolę w harmonijnym rozwoju osobowości dziecka w wieku przedszkolnym, a co za tym idzie w wychowaniu. Ma ona na celu kształtowanie kultury estetycznej i pobudzanie wrażliwości na piękno otaczającego świata. Sztuka, ma wpływ na rozwijanie postawy twórczej poprzez działalność plastyczną, muzyczną oraz pobudzanie procesów percepcji. Sztuka jest dziedziną bardzo rozległą. W jej skład wchodzi m.in. muzyka, literatura, malarstwo czy teatr. Przez pojęcie sztuki rozumiane jest kształcenie i wychowanie muzyczne plastyczne oraz literackie. Wprowadzając dziecko w świat sztuki wdramy go w kulturę, ponieważ sztuka obok nauki, moralności oraz religii jest jedną z dziedzin kultury.

Kontakt małego dziecka ze sztuką sprawia, że staje się bardziej wrażliwe, zdyscyplinowane i posłuszne. Wychowanie przez sztukę, służy poznawaniu rzeczywistości oraz moralnemu wychowaniu człowieka. Mówiąc o wychowaniu przez sztukę, trzeba zakładać zarówno jej ogólne znaczenie jak i poszczególne dziedziny artystyczne.

Wytwory czyli dzieła sztuki, przedmioty artystyczne oraz sama aktywność, czynności ekspresyjne oraz twórcze to również sztuka. Człowiek rozwija się zatem zarówno pod wpływem doznań estetycznych, recepcji wytworów, poprzez procesy oglądania, słuchania, czytania ale również dzięki podejmowaniu własnej działalności artystycznej. Działalność artystyczna ma szczególne znaczenie w wieku młodszym, ponieważ dziecko wykazuje skłonność do demonstracji naturalnych potrzeb twórczych.

Istotnym elementem, który kształtuje świadomość młodego człowieka, jest obcowanie w takich miejscach jak muzea, kino, filharmonia, dom kultury, teatr, galeria sztuki, skansen. Oczywiście należy pamiętać, by odpowiednio przygotować dziecko na wizytę w instytucjach kultury, poprzez rozmowę, przeczytanie bajki lub opowiadania o danym miejscu, wtedy przygoda ze sztuką i kulturą, będzie przyjemnym doświadczeniem.

Kompetencje kluczowe w przedszkolu i proces ich kształtowania to obecnie wiodący prym we współczesnej edukacji. Otaczająca nas rzeczywistość nieustannie się zmienia i wymaga doskonalenia coraz to nowych umiejętności. Chcemy zagwarantować naszym najmłodszym najlepszy start w dorosłość. O istocie kluczowych kompetencji w edukacji mówi **Zalecenie Rady Unii Europejskiej z dnia 22 maja 2018 roku w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie**, opublikowane w Dz.U.

Unii Europejskiej C189/2. Dlatego, tworząc ten program pragniemy zadbać, aby dzieci już od najmłodszych lat, rozwijały podczas procesu edukacji zestaw kluczowych zdolności, a dokładnie kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej. Dzięki nim przedszkolacy poznają różnice kulturowe i bogactwo światowego dziedzictwa, a także kształtują empatię i tolerancję, która opiera się na kreatywności. Rozwój kompetencji kluczowych powinien odbywać się za pomocą szeregu aktywności:

- ✓ rozmowy,
- ✓ słuchania,
- ✓ pytania,
- ✓ współpracy,
- ✓ myślenia i działania twórczego,
- ✓ korzystania z nowoczesnej technologii i pomocy naukowych.

CEL GŁÓWNY PROGRAMU:

Rozbudzanie zainteresowań różnymi dziedzinami sztuki, dostarczanie wrażeń estetycznych i przeżyć emocjonalnych oraz pobudzanie własnej aktywności dzieci w zdobywaniu i poszerzaniu wiedzy.

Cele ogólne:

- poznanie autorów literatury polskiej,
- budzenie zainteresowań dorobkiem kulturalnym własnego regionu,
- wdrażanie do kulturalnego uczestnictwa w spotkaniach z twórcami kultury w Rudzie Śląskiej,
- rozwijanie umiejętności projektowania i wykonywania prac plastycznych z zastosowaniem różnorodnych technik plastycznych,
- kształcenie umiejętności przygotowania inscenizacji,
- wdrażanie do inscenizowania literatury z zastosowaniem gry aktorskiej,
- organizowanie występów aktorskich dla zaproszonych gości,
- uczestniczenie w przygotowaniu plastycznych elementów dekoracji,
- kształcenie umiejętności udziału w zabawach ze śpiewem o bardziej skomplikowanych formach ruchu,

- nabieranie większej sprawności i swobody w poruszaniu się przy muzyce,
- kształtowanie płynności i estetyki ruchów,
- wdrażanie do aktywnego uczestnictwa w słuchaniu koncertów muzycznych,
- uczenie się właściwego zachowania podczas koncertu,
- rozszerzenie wiadomości na temat faktów z życia i twórczości np. Fryderyka Chopina,
- wdrażanie do uczestnictwa w dziecięcych spektaklach teatralnych w prawdziwym teatrze,
- kształcenie umiejętności kulturalnego odbioru sztuki,
- oglądanie tematycznych wystaw organizowanych dla dzieci przez muzea i lokalne ośrodki kultury,
- kształtowanie umiejętności właściwego zachowania się podczas organizowanych wyjazdów.

Cele szczegółowe:

Przewidywane osiągnięcia dziecka. Dziecko będzie:

- w skupieniu słuchać zaproszonego gościa,
- stosować zasady kulturalnego zachowania się podczas spotkań z artystą,
- poprawnie formułować i wyrażnie artykułować pytania kierowane do gościa,
- recytować z odpowiednią intonacją wybrany wiersz,
- przedstawiać ruchem, gestem i mimiką swoje przeżycia,
- chętnie występować publicznie,
- właściwie zachowywać się w czasie imprez publicznych,
- znało swoją wartość i wiedziało w czym jest dobre a w czym najlepsze,
- potrafiło właściwie reagować na porażki,
- uważnie słuchać i oglądać przedstawienia przygotowane przez inne grupy,
- właściwie reagowało na sygnały umowne, funkcjonujące grupie,

- dążyło do jak najpiękniejszego i najlepszego zaprezentowania się przed innymi.
- odczuwało dumę ze wspólnego organizowania uroczystości i świąt rodzinnych,
- przygotowywało upominki dla zaproszonych gości,
- aktywnie uczestniczyło w zabawach teatralnych,
- prawidłowo reagować na słyszana muzykę,
- sprawnie poruszać się, ruchy wykonywać płynnie i zręcznie,
- chętnie uczestniczyło w organizowanych koncertach muzycznych,
- przestrzegało odpowiedniego zachowania się podczas odbioru muzyki,
- rozpoznawało i nazywało instrumenty, którymi posługują się artyści,
- znało instytucje kultury i sztuki w swoim mieście.

Metody:

Mając na uwadze to, jak wiele walorów posiadają zajęcia artystyczne prowadzone w grupach przedszkolnych, które dla dziecka są początkiem prawdziwych wewnętrznych przeżyć, planując realizację naszego programu, postanowiliśmy posłużyć się metodami pozwalającymi na angażowanie różnych zmysłów, zachęcających do twórczego działania. Wdrożymy różnorodne metody pracy oparte na podmiotowości, kreatywności, działaniu, odkrywaniu, obserwacji, przeżywaniu, odpowiedzialności i komunikacji. Zatem pierwszoplanowe miejsce zajmą **metody aktywne**, m.in.: **aktywizujące** (np. gry dydaktyczne, wchodzenie w role, uczenie się w zespole, wizualizacje), **angażujące zmysły** (polisensoryczne lub wielosmakowe), **praktyczne** (pokaz, metoda projektów, symulacja), **programowe** (z użyciem komputera, tablicy interaktywnej), **eksponujące** (film, sztuką, ekspozycja, pokaz połączony z przeżyciem), które w działaniu i sposobie pracy stawiają na „aktywne dziecko”. Metody oparte na aktywności nauczyciela, m.in.: podające czy słowne, zajmą miejsca drugorzędne.

Szczególną uwagę zwracamy na ogólnodostępne metody aktywne, które są atrakcyjne, powszechne, i wszechstronnie rozwijające.

- metoda Carla Orffa,
- metoda ruchowej ekspresji twórczej Rudolfa Labana,
- metoda Emila Jaques'a Delcroze'a,

- metoda Knillów,
- metoda Kniesów,
- metoda opowieści ruchowej Josefa Gotfryda Tulina,
- metoda aktywnego słuchania muzyki wg Batii Strauss,
- metoda KLANZY,
- metoda malowania dziesięcioma palcami wg R. F. Show
- metoda edukacji przez ruch Doroty Dziamskiej,
- sztuka składania papier Origami,
- techniki parateatralne: drama, pantomima, teatrzyk kukiełkowy, pacynkowy, zabawy paluszkowe,
- zabawy i ćwiczenia relaksacyjne,
- Bum Bum Rurki.

Formy:

Prawidłowy przebieg procesu wychowawczo-edukacyjno-opiekuńczego w środowisku przedszkolnym narzuca konieczność zastosowania odpowiednich form organizowania pracy pedagogicznej. Do najważniejszych form pracy w przedszkolu, wg Ireny Dudzińskiej i Stanisławy Lipiny, należą:

- zabawy swobodne i organizowane (tematyczne, konstrukcyjne, badawcze, ruchowe, dydaktyczne),
- zajęcia dowolne i planowane (podejmowane z inicjatywy dziecka w czasie wolnym),
- spacer, wycieczki (Szkoła Muzyczna, Miejski Dom Kultury, kino Patria, muzeum PRL-u, Biblioteka Miejska, Muzeum Miejskie im. M. Chroboka, galeria sztuki, spotkania z artystami, poznanie zabytków i twórców regionu oraz w miarę możliwości, współtworzenie kultury regionalnej w powiązaniu z instytucjami zajmującymi się upowszechnianiem kultury i sztuki,
- uroczystości w przedszkolu (np. Dzień Babci i Dziadka, Jasełka, akademie z okazji święta narodowego, Barbórka)

Ewaluacja:

Program autorski powinien być ewaluowany. Ocena funkcjonowania programu dotyczy zgodności realizacji - czyli konkretnej, codziennej pracy przedszkola z założeniami programu oraz z nakreślonymi zadaniami, a zatem w zakresie pracy wychowawczo - edukacyjnej oraz współpracy zespołu nauczycieli i rodziców.

Harmonogram zajęć:

<u>Temat zajęć</u>	<u>Termin</u>
TEATR	Październik
KINO	Listopad
LITERATURA	Grudzień
FILHARMONIA	Styczeń
TELEWIZJA I PRASA	Luty
MALARSTWO	Marzec
RZEŻBA	Kwiecień
MUZEUM	Maj

Analiza zgodności z podstawą programową wychowania przedszkolnego:

Niniejszy program edukacyjny został opracowany w oparciu o przepisy prawa oświatowego oraz obowiązującą postawę programową wychowania przedszkolnego. Opiera się również na kompetencjach kluczowych, których wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia. Program ten zgody jest również z programem wychowania przedszkolnego. Grupę docelową stanowią dzieci w wieku przedszkolnym od 3. do 6. roku życia o harmonijnym i nieharmonijnym rozwoju oraz o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Kolejnym ważnym elementem programu stanowią cele edukacyjne oraz treści programowe.

Program oparty jest na aktywności dziecięcej w odniesieniu do kompetencji kluczowych, uwzględniający rozwój psychomotoryczny i społeczno-emocjonalny dziecka, będzie stanowił podstawę do planowania codziennej pracy pedagogicznej z dziećmi.

Analizując program stwierdza się, że struktura treści programowych przedstawia się następująco:

Obszar rozwoju dziecka z postawy programowej i przyporządkowane mu numery osiągnięć na koniec wychowania przedszkolnego	Rozwijane kompetencje kluczowe	Realizowane zadania przedszkola (z podstawy programowej)
Fizyczny 4, 5, 6, 7	Kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej	1, 2, 4, 5, 11, 15
Emocjonalny 1, 2, 4, 6, 8, 9, 10, 11,	Kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej	1, 2, 4, 5, 6, 8, 9, 12, 13
Spółeczny 1, 2, 4, 5, 6, 8, 9	Kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej	1, 2, 4, 5, 6, 8, 11, 12, 13
Poznawczy 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 19	Kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej	1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 11, 12, 13, 15

Autorkami programu są, nauczycielki

Miejskiego Przedszkola nr 4 im. Misia Uszatka w Rudzie Śląskiej

Katarzyna Thorz

Monika Czoik-Nowicka